

|                        |                                                                                          |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อเรื่อง             | การศึกษาวิธีปฏิบัติงานและสภาพปัญหาเพื่อพัฒนา<br>หลักสูตรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ |
| ผู้เขียน               | นายสุภชัย นุกุลกิจ                                                                       |
| ชื่อปริญญา             | วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์                                            |
| ประธานกรรมการที่ปรึกษา | อาจารย์กำธร วรเลิศ                                                                       |

### บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในการปฏิบัติงานตามกรอบภาระหน้าที่ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความรู้ที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติงานในการส่งเสริมสหกรณ์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่เหมาะสม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมงานสหกรณ์อยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และลพบุรี โดยทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและพรรณนาประกอบ ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 44.47 ปี อายุราชการเฉลี่ย 20.05 ปี อยู่ในระดับ (ซี) 7 การศึกษาจบปริญญาตรี อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ก่อนปรับโครงสร้าง และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตร “การพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำหรับข้าราชการ” และโครงการ “การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท”

2) ภารกิจ ความรู้ที่เหมาะสม ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่าภารกิจ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง การจัดทำและรวบรวมแผนงาน คำขอตั้งงบประมาณ งานด้านการเงิน บัญชี วัสดุ ครุภัณฑ์ กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์และดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี สหกรณ์และเยาวชนสหกรณ์ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมการตลาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง ติดตามและดำเนินการประเมินผล รายงานผลงาน และโครงการในหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานหน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นิคมสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องการ วางแผนและประสานงานด้านการส่งเสริมและพัฒนานิคมสหกรณ์

ความรู้ที่เหมาะสม ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ให้ความสำคัญที่สุด เรื่อง ความรู้ในการจัดทำและรวบรวมแผนงาน คำขอตั้งงบประมาณ กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องความรู้ในระเบียบ คำสั่ง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งติดตามและดำเนินการประเมิน รายงานผลและโครงการในหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงาน กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องความรู้เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจและส่งเสริมการตลาดแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องความรู้เพื่อการศึกษา วิเคราะห์และเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการ จัดระบบงาน การบริหารงานบุคคล และการควบคุมภายในเพื่อพัฒนาให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง หน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องความรู้ในการส่งเสริมเผยแพร่และให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ให้แก่บุคลากร สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและประชาชนทั่วไป นิคมสหกรณ์ ให้ความสำคัญที่สุดเรื่อง ความรู้ในการวางแผนและประสานงานการส่งเสริมและพัฒนานิคมสหกรณ์ ปัญหาอุปสรรค ทุกกลุ่ม / ฝ่าย ให้ความสำคัญที่สุดเรื่องเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ แต่ละคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ในการส่งเสริมสหกรณ์

3) ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ทุกกลุ่ม/ฝ่ายมีความรู้ระดับปานกลางเพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ และต้องการความรู้เพิ่มเติมโดยเฉพาะเรื่องนโยบายและนวัตกรรมใหม่(Innovation) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน และไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ อีกทั้งต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา(New Development Paradigm) โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และนักวิชาการ และอีกแนวทางหนึ่งคือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Training) โดยให้ผู้เข้าอบรมได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การเตรียมการ การออกแบบหลักสูตร เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และผนวกกระบวนการเรียนการสอนแบบการค้นพบ (Discovery) เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเอง(Self Discovery) อย่างแท้จริง

|                                       |                                                                                                             |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Title</b>                          | A Study of Working Procedure and Problems to Develop Training Curriculum for Cooperative Promotion Officers |
| <b>Author</b>                         | Mr. Suphachai Nukulkich                                                                                     |
| <b>Degree of</b>                      | Master of Science in Cooperative Economics                                                                  |
| <b>Advisory Committee Chairperson</b> | Mr. Kamthorn Voralerd                                                                                       |

### ABSTRACT

The objectives of this study research were: (1) to study the level of knowledge and understanding the working procedure of Cooperative Promotion officers based on their established duties; (2) to investigate the problems and necessary knowledge for cooperative promotion; and, (3) to determine the guidelines for the improvement of training curriculum to become more appropriate for training the cooperative promotion officers.

Study population consisted of 163 randomized groups of government officers of the Cooperative Promotion Department in Bangkok, Nontaburi, Pathumthani, Ayudhya, Saraburi and Lopburi provinces. Data analysis included percentages, averages and mean weight score using subjective and descriptive analyses. Results of the study showed that; 1) Most of the sample respondents were female officers with an average age of 44.47 years. They have been working with the government for an average of 20.05 years and were currently holding the C-7 level. Many of them finished their bachelor degrees and were having administrative offices prior to the restructure. Majority of them had received training on “computer technology development for government officers” and had participated in the “learning based on royal ethics” project. 2) The study on the working mission, appropriate knowledge, problems and obstacles showed that for the mission, the General Administration Subdivision provided highest importance towards formulating and accumulating plans, budget requisitions, financial work, accounting, materials and instruments. On the other hand, the Cooperative Establishment and Promotions Group gave highest importance to study/analysis and implementation of establishing cooperatives, farmers’ groups, women’s groups and youth cooperatives. Meanwhile, the Cooperative Promotion and Development Group gave highest importance to the analysis and counseling and recommendations on the development and promotion of cooperative marketing and farmers’ groups. In addition, the Promotion and Development on Cooperative Management Group gave highest importance to the

monitoring and evaluation implementation, reporting and projects under the group's working responsibility. The Cooperative Promotion and Development Unit gave highest importance to the implementation of cooperative laws and its other legalities. The Cooperative Land Settlement gave highest importance to planning and coordination on its promotion and development.

For appropriate knowledge, the General Administration Subdivision provided highest importance to the working knowledge, planning collection and budget requisition. The Cooperative Establishment and Promotions Group gave highest importance to knowledge towards regulations, mandates and other related legalities together with the monitoring and evaluation implementation, reporting and projects under their own group duty and responsibility. On the other hand, the Cooperative Promotion and Development Group gave highest importance to the knowledge for study/analysis in providing recommendations related to marketing development and promotion for the cooperatives and farmers' groups. Meanwhile, the Promotion and Development on Cooperative Management Group gave highest importance to the knowledge for study/analysis in providing recommendations on project set up, working system, personnel management and internal control for cooperative development and strengthening. In addition, the Cooperative Promotion and Development Unit gave highest importance to the knowledge in the promotion and dissemination, and knowledge related to the cooperative principles and methods for the personnel, farmers' groups and the general public. Lastly, the Cooperative Land Settlement gave highest importance to knowledge in planning and coordination related to the cooperative promotion and development. On problems and obstacles, each group/unit provided highest importance to the cooperative personnel as each individual had knowledge and abilities that are not similar to the others in relation to cooperative promotion. 3) Further results showed that most group had moderate level of knowledge needed in the practice but sufficient enough to conduct their duties. However, they had indicated their desire to increase this knowledge especially those that pertain to the policy and innovations so as to create working trust and to serve as guidelines in the improvement of training curriculum for cooperative officers. Furthermore, they indicated a need; to change towards a new development paradigm based on the cooperation of all government agencies, private sector, farmers groups and educators. This would also serve as a guideline for participatory training where participants join in all aspects of the training, from planning and preparation to curriculum designing as a motivation and an additional knowledge or discovery during actual self-discovery process.